

Gondolatok.

Az ember igyekezzék jóakaróit megtartani és számukat szaporítani, de soha meggyőződése, avagy tisztessége árán.

*

Ki másoknak hizeleg és kedveskedik olyan dolgokkal, melyek nem léteznek, oktalanul cselekszik. Okos ember úgy sem hiszi el, miután átlát a szitán. Tehát nem lőtt a czélba és ezzel leszáll annak véleményében. Oktalan, hü ember pedig, ki saját tömjénfüstjében kéjeleg — ki annyira meg van győződve a maga kiválóságáról, hogy egyebet úgy sem lát — szükségképeni hódolatnak veszi azt és így : hegyre hordja a földet.

*

A szerencse szárnyra kap némelyeket és a magasba visz, hogy később annál nagyobb legyen az esésük.

*

A ki a maga véleménye mellett nem türi meg a másokét, előbb-utóbb át fogja látni ennek helytelenségét — csak lehet, már későn. Tehát soha se mondd, midőn véleményt nyilvánítasz: ez így van, nem lehet máskép, hanem: én így gondolom, de lehet a másé jobb az enyémnél.

*

Két kard nem fér meg egy hüvelyben, mondja a példabeszéd, és ez igaz is. Azért forgassuk csak rendre azt a kardot.

*

Ha elgondoljuk, mennyi áldozat és egyéni csalódás után, mondjuk a legjobbak reménye hiúsultán épült fel a mai társadalom és ezzel szembe állítjuk mindazt, mit tagjainak nyújt, kitetszik, hogy ebből egyetlen nem nyerünk. Még hosszú idő fog eltelni, míg e számtételünkben megfejtjük azon ösmeretlen x-et: hol minden egyén, a törvény előtti egyenlőség mellett, megtalálhatja a tisztességes élet fentartására szükségeseket, ha arra munkája és fáradozása után törekszik. Ezt pedig el kell érniük, mert nem utopia.

Szerencsétlen, elesett ember mindig lesz, csak az intézmények ne tegyék azzá.

*

Miért élsz? miért kinlódol az élet sok bajával: csak azért, hogy megélhess? ha nincsen magasabb eszményi czél, mely munkára sarkal,

hogy azt elérhesd? Hol találsz meg az ebben rejlő örömeket, melyek bátorítanak, megedznek a további küzdelemre?

Ezek nélkül az élet csak vegetatio.

Lusta tespedés, mely lassu lépéssel visz a sir felé, melybe reménységeidet már eleve eltemetéd.

*

Vágyaink és reményeink keletkezésével és beteljesülésével úgy vagyunk, mint az élőfa a leveleivel. Minden tavasz meghozza a fának leveleit; az őszi utánnuk jön és magával viszi. Az elsárgult falevelekben, melyeket az őszi szél felkavart, kutató szeme már nem ösmer reá saját kedvenceire, kiket karjain ringatott és nem tudja, vajjon ugyanazok-e, melyeket, lelke megnyugtatóására, a kikelet kifakasztott. A természetben a megsemmisülés és megújulás közel szomszédok.

Mi is örömeink nyíló virágainak szirmait, rendre, gondtalanul leszakítjuk, későn észleljük, hogy kellett volna azokból a jövőre megtartanunk és midőn a felette kesergésünkben nem tudjuk, mit tegyünk: az első kellemetlen meglepetésből kiocsudva, képzeletünk már előnkbe festi a jövődők tarka képeit, ábrándalkotta várakat, melyekbe valószínűleg soha sem léphetünk be.

Csapások érnek. A halál rémes alakja benyit hozzánk, gyászt hozva magával. Levettek, elfásultak vagyunk, de a mint kitekintünk ablakunkon és az udvaron meglátjuk a kis gyermek vidor arczát, a mint kezeit felénk nyújtja, mintegy mondva: Ne csüggedjete el! Im én itt vagyok, bennem, értem éljete, én mindent pótolok — háborgó lelkünk lecsendesedik.

Megnyugszunk, mint a tenger az apály beálltával. Megpróbáltatásunk láza alább hagy és szervezetünk, mely az élet fentartására szükséges anyagot helyrehozni kívánja, onnan veszi, hol azt közelben megtalálni véli. A száradni indult növényzethez hasonlóan, melynek gyökerei felszivják a szomszédos nedves érnek vizét. Így megindul, az embernek testi és lelki életében, a megakasztott anyagcsere.

Ezen némelykor nagy szenvedések által egymásra halmazott életsejteknek gyűrűi alkotják életünket.

*

Az emberi ész alkotásai nagyszerűek, csodálatra méltók. Ki ezelőtt egy évszázaddal előszámlálta volna mindazon találmányokat, melyeknek az emberiség most birtokában van, bolondnak tartják. A gőzt szolgálatába vette szárazon és vizen. Embert, árut hihetetlen gyorsasággal szállít a földteke legtávolabbi pontjaira. A villany segítségével sürgönyöket küld a tengerentuli országokba. Hangot, zenét átszármatatja távol városokra, s az emberek egymással beszélnek száz mértföldre, mintha csak a szomszéd szobából tennénk. De ezeken sem nyugszik meg. Nem elég neki, hogy a földet járma alá kergeté, már a lég urává kíván lenni; repülni akar, mint a gyors fecske, galamb vagy a büszke sas, mely magas regioiból méltósággal tekint le reánk, tudva azt, hogy oda nem követhetjük. S ki tudja, vajjon idővel nem lesz-e ebből is valami?

Sokat elért az ember és még sokat, még mostan ösmeretlent fog megalkotni.

De midőn magát, ezen dicső vivmányok jogos büszkeségével eltelve, oly nagynek képzeli, mégis kicsiny marad. Mert nincs hatalma arra, hogy adjon kenyeret az éhezőknek, vigasztalást a lelki betegeknek és erkölcsi felemelkedést az elbukottaknak.

*

Az igazság kimondása által, midőn annak kinyilatkoztatására lelki-ösmeretünk kötelez, gyakran nem érzük el azt, a miért kimondottuk, de egyet minden esetben elnyerünk: a nemesen gondolkozóknak tiszteletét.

*

Vajjon mi által szerzünk magunknak a jelenben és családuknak a jövőben nagyobb elösmerést és mi által emeljük inkább családi nevünk prestigét, ha minden törekvésünk oda irányul, hogy a módunkban levő pompa és fény kifejtése mellett mentől nagyobb vagyont gyűjtsünk és hagyjunk hátra, vagy midőn egyszerű és állásunknak megfelelő étellel, melylyel a vagyoni gyarapodás is szokott járni, nem feledkezünk meg a lelkigazdagságról sem és juttatunk feleslegünköböl a szükölködőknek és az emberies czélokot munkálók kezei közé is?

Erről gondolkozik minden jobb módu családfő, midőn helyes, nemes életfeladatot kíván maga elébe kitűzni.

S választása akkor bizonynyal az utóbbira kell hogy essék.

*

Az igények nagyok. Megszerzünk mindent, úgy a mint illő, mert addig halljuk, hogy nem maradhatunk el, míg elhisszük. De ez nem megy könnyen. Gondolatainkat elfoglalja az anyag. Lelkünknek nem marad ideje a magába térésre és parlagon hagyjuk magunkban azt, a mi legnemesebb.

Ideáink átalakulnak. A kor-nevelte szabász végig szel rajta, ma egyet, holnap mást nyes le róla, mindig a jóból, az emberiesből, míg megnyerjük a modern izlés alakját. És mi az eredmény? Egy ujkorí mintaember, előre körül határolt észjárással, lenézője mindeunek, mit az életben szépnak, nemesnek ueveznek. Mind többen sereglünk ezen kibontott zászló alá és maholnap, ha vizsgáljuk önmagunkat, nem fogunk egyebet lelni, csak a maga hasznát kereső észit, a kereskedői szellemet és érzést. A világot befutó üzért, ki mindenütt a saját érdekét plántálja be, mely nem ösmer más megbecsülni valót, csak önmagát.

Nagyon kevés család van, mely megőrizte magában az ősi erényt és megvetéssel illeti a kufár szellemet, melynek a világ hódol; hol többre becsülik a jellemet, őszinteséget és a szívnek igaz, nemes érzelmeit a külsőségeken kapkodó divatmajmolásnál és azon erkölcsöt rontó hitnél, mely csak a vagyon előtt hajlik meg és csak annak áldoz, azt egymagában meg nem illető tisztelettel. Midőn az üres szív csak azért mutat érzelmeket, hogy vagyont vagy állást nyerjen általa, mert úgy hiszi, hogy a boldogság ebben van és ha czélt ért, látja mily szeren-

csétele: annál inkább becsüljük meg azon keveseket, kik ellent tudnak állani e közkezen forgó méreg hatásának, mert ahhoz jellem és lelki erő kell.

*

Mi marad meg a közügy emberének, ha a szerencse elfordul tőle, midőn elhagyják jóakarói és a barátok addig tömött sorai, midőn nélkülöznie kell az elösmerés, a ragaszkodás kedves szavait, midőn gáncs támad és a rossz indulat szövi leleményekben gazdag titkait, midőn elhagyja minden és magányosan áll, mint léprás beteg, kihez nem mernek közelíteni az emberek? Mi marad számára? Semmi, semmi! és mégis minden, mert megmarad lelkében a teljesített kötelesség édes érzete.

Ezt, ha megszereztük, nem veheti el tőlünk emberi hatalom.

*

Ha a mindennapi élet küzdelmeiben lejárva, otthonunkba térünk, fáradt tagokkal és ellanyhult idegekkel, nyugalom az, mit megkívánunk.

De nemcsak a testi, hanem a lelki nyugalmat is. Midőn lelki-ösmeretünk helyeslőleg int hánvas fejével és komoly arczán meglátszik a megelégedés érzete a felett, a mit tevének.

BR. PETRICHEVICH HORVÁTH KÁLMÁN.

IRODALMI ÉRTESÍTŐ.

Theologiai ismeretek tára. A Zoványi Jenő theol. m. tanár, tiszaföldvári lelkész által szerkesztett ismeretek tárából megjelent a XII. füzet, mely a III. köt. 1. füzete. Jeleztük és csak ismételnünk lehet, hogy ez encyclopaedicus munka nagy hiányt tölt be irodalmunkban. Az egymásután jövő füzetek a tudós történelemírónak és dolgozó társainak szakavatottságáról és lelkiismeretes munkálkodásáról tanuskodnak. A jelen füzettel az ismeretek tára már az O betűig jött le. Az egyes füzetek ára 30 kr. Bolti ár magasabb, a I—II. köt. 6 frt.

„Ujabb egyházi beszédek.” Irta Léva y Lajos sárkereszturi ref. lelkész. A könyv terjedelme 189 lap. Tartalmaz 17 egyházi beszédet és öt esketési beszédet. Ára 1 frt 20 kr.

A beszédek közül kevésben van felosztás, de szerző a felvett eszméket szépen és meggyőzően fejtegeti. Beszédeiben találóan idéz nagy íróink és költőinktől, valamint a szentírásból is. Ezek az idézetek még kedvesebbé teszik beszédeit. Idéz még az énekes könyvből is, a mi a nép előtt teszi széppé beszédét, sok beszédében a történelemből is találó példákat sorol fel. Az Ur házának szeretete című beszédében aggasztja a felekezetenélküliség, hogy sokan a hitetlenek visszaélnék ezzel a nagy szabadsággal, a mit mi is osztunk, mert a szabadságnak is van határa, s a mindennapi életből látjuk, hogy a korlátal ellátott gyümölcsösben is inkább meg vannak kimélve a csemeték, mint a kerítetlen helyen s jobban is nőnek. Szól korunk, társadalmunk sok kérdéséről,